

SISEMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 16.07.2025 nr 12.1.1/25-0417/-2T

Meie: 08.09.2025 nr 5-1/34-2

Siseministeeriumi arvamus Euroopa Liidu turismistrateegia avaliku konsultatsiooni kohta

Tulenevalt Riigikantselei resolutsioonist 4-2/25-01365 esitab Siseministeerium arvamuse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) turismistrateegia avaliku konsultatsiooni kohta. Ülevaate koostasid Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakond, piirivalve- ja rändeosakond ning sisejulgeoleku osakond (info@siseministeerium.ee), kaasatud oli ka Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*), mille seisukohad on arvestatud alloleva arvamuse koostamisel. Valdkonna eest vastutab sisejulgeoleku asekancler Joosep Kaasik (joosep.kaasik@siseministeerium.ee).

Siseministeerium on arvamusel, et EL-i turismistrateegia peab endas hõlmama ka julgeoleku- ja rändealast vaadet ning olema tugevamalt seotud EL-i julgeoleku- ja viisastrateegiaga. Oluline on järgida Euroopa sisejulgeoleku strateegias *ProtectEU* toodud põhimõtet, mille kohaselt julgeolekukaalutlusi võetakse arvesse kõigis EL õigusaktides, tegevuspõhimõtetes ja programmides alates kavandamisest kuni rakendamiseni.

Turvalise keskkonna tagamine peab tuginema isikute vaba liikumise ja seadusliku rände (sh turismi) edendamise kõrval süsteemsele ja järjekindlale valdkondlike sisejulgeoleku riskide hindamisele ja maandamisele, kaasates teiste seas ka õiguskaitseasutused. Seetõttu peab EL-i turismistrateegia hõlmama ka meetmeid ja algatusi seaduslike rändekanalite väärkasutamise ja ebaseaduslike rändeskeemide tekkimise riskide hindamiseks ning ennetamiseks ja tõkestamiseks, reisijate ja avaliku ruumi turvalisuse suurendamiseks ning järelevalvemeetmete tõhustamiseks, sh reisijate andmete töötlemisel, riskasutamisel ja säilitamisel. Tähtis on tõhustada ja teha kättesaadavaks lahendused, sh IT-süsteemid, mis võimaldavad ennetada ohtlike isikute, sh kurjategijate, sh sõjakurjategijate (nt Venemaa ekskombatantide) reisimist EL-i ja liikmesriikide vahel. Eesmärgiks on vähendada sellega näiteks terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse, nt inimsuigeldamise ja inimkaubanduse ohtu. Tähelepanu vajavaks teemaks on samuti turismivaldkonnas tegutsevate ettevõtete, sh majutuskohdade, pädevuse suurendamine näiteks reisijate andmete töötlemisel (sh PNR/API arendamine), isikusamasuse tuvastamisel või näiteks tegutsemisel kriisiolukorras.

[19.06.25.a. Tallinnas toimunud Baltiriikide, Norra, Poola, Soome ja Rootsi siseministrite ning Frontexi ja Euroopa Komisjoni kõrgete ametnike kohtumisel tehti ühisavaldus EL-i](#)

piiriturvalisuse suurendamiseks. Ühisavalduses tõdetakse, et isegi täiemahulise sõjalise agressiooni lõppemise korral Ukraina vastu jäävad Venemaalt pärinevad ohud EL-i sisejulgeolekule püsima. Liikmesriigid peaksid võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et isikud, kes on või on olnud Venemaa relvajõudude või muude režiimi nimel tegutsevate relvastatud üksuste teenistuses, ei saaks EL-i julgeolekut õhustada ega Schengeni alal vabalt liikuda. Eelkõige on oluline vältida elamislubade ja viisade andmist isikutele, kes on osalenud Ukraina-vastases agressioonisõjas. Algatus vajab laiemat poliitilist toetust ja edendamist EL-i tasemel.

Eesti, kui EL-i ja NATO välispiiride turvalisuse ja liidu julgeoleku tagamise olulisust rõhutat riik, kelle julgeolekupoliitika põhialustes on suurimaks julgeolekuohuks märgitud Venemaa tegevus, peab suurendama ka EL-i ja partnerriikide ohuteadlikkust ja toetama liidu-üleste riskide hindamise ühtlustamist, maandavate meetmete väljatöötamist ja rakendamist kõikides valdkondades sh viisapoliitika ja turismivaldkonna poliitika kaudu. Reisimise mugavuse kõrval on tähtis tagada asutuste ülese lähenemise ja riskide maandamise meetmete kaudu reisijate ja avaliku ruumi turvalisus.

Peab arvestama, et turismi soodustamisega kaasneb ka seaduslike rändeteede väärkasutamine, mille ennetamise ning tagajärgedega tegelemisel on liikmesriikide ja kogu EL-i sisejulgeolekule oluline mõju. Turismi soodustamisega tõuseb liikmesriikide halduskoormus, sh viisade menetlemise, aga ka järelevalveliste tegevuste ja tagasisaamise vaates. Muutunud julgeolekukeskkonnas on seda enam oluline, et turism ei kujuneks liidu ja liikmesriikide julgeolekut ohustavaks valdkonnaks

EL-i turismistrateegia võiks adresseerida ka strateegiliste partnerluste loomise ja säilitamise vajalikkust ebaseadusliku sisserände päritolu- ja transiitriikidega, samuti viise koostöö edendamiseks EL-i tasandil. Vajalik on tagada eelkontrollide tõhusus enne viisa väljastamist, samuti ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike avastamine ja tagasisaatmine. Senine PPA kogemus näitab, et turismi eesmärki väärkasutatakse EL-i pääsemise ettekäändena. Erinevate väärkasutuste osas võib välja tuua kolm enamlevinud trendi:

1. Viisa ostlemine (ingl. k. *Visa Shopping*) ehk viisat taotletakse sellelt liikmesriigilt, kus viisamenetlus on lihtsam, kiirem või järjekorrad lühemad. Tegelikult ei ole isikul aga plaanis sellesse riiki reisida.
2. Lähteriikides on mitmeid teenusepakkujad, kes raha eest pakuvad turismiviisa saamiseks vajalikke dokumente, sh koos reisiplaanidega. Tegelik taotleja reisi eesmärk on aga muu.
3. Keelduva elamisloa/viisa otsuse järel muu liikmesriigi käest turismiviisa taotlemine, mille alusel tegelikku sihtriiki pääseda. Probleeme on ka viisavaba liikumisega.

Siseministerium on seisukohal, et jätkusuutlikule turismi arengule võib kaasa aidata ka EL-i ülese kaugtöö viisa (ingl. k. *Digital Nomad Visa*) loomine. Mitmetel liikmesriikidel on juba loodud spetsiifilised viisad kaugtöö tegijatele, kuid liikmesriikide vahel on reeglid killustunud. Ühtse EL-i kaugtöö viisa loomine aitaks tõsta EL-i kui sihtkoha atraktiivsust, tugevdaks seaduslike rändekanalite kasutamist ning suurendaks EL-i üleselt kaugtööd tegevate turistide osas õigusselgust. Kaugtöö viisa võimaldab tuua EL-i inimesi ka hooajavälistel perioodidel,

võimaldab kaugtöö tegijatel turismi eesmärgil EL-is pikemalt viibida ning tugevdab turismisektori mitmekesisust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Joosep Kaasik
sisejulgeoleku asekanstsler

Katarina Budrik 6125144
katarina.budrik@siseministeerium.ee